

Τράπεζα θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13865

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις λέξεις περισσεύουν): παράδεισος, προφήτης, ιουδαϊσμός, Κοράνιο, Χαλίφης, χριστιανισμός, μουφτής, ελληνισμός.

Το Ισλάμ έχει πολλά δάνεια από τον _____ και τον _____. Μετά τον θάνατο του Μωάμεθ ανέλαβε τη διακυβέρνηση της κοινότητας ο _____, δηλαδή ο τοποτηρητής του _____, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για την εφαρμογή των εντολών του _____.

(μονάδες 5)

Απάντηση: Ιουδαϊσμό, Χριστιανισμό, Χαλίφης, προφήτη, Κορανίου

(2) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

1. Η φορολογική πολιτική του Αλέξιου Α΄ Κομνηνού επιδείνωσε τη θέση του λαού και ιδίως των αγροτών.
2. Η Γαληνοτάτη Δημοκρατία της Βενετίας ανέλαβε έναντι αμοιβής να μεταφέρει τους Σταυροφόρους της Δ΄ Σταυροφορίας στην Ανατολή.
3. Σημαντικός παράγοντας της εξάπλωσης των Οθωμανών ήταν οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις.
4. Πριν από τις Ανακαλύψεις το εμπόριο των μπαχαρικών το είχαν οι Βυζαντινοί και οι Σελτζούκοι.
5. Η Γερμανία, μετά την Ειρήνη της Αυγούστας, χωρίστηκε σε κράτη καθολικά και διαμαρτυρόμενα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:1-Σωστό, 2-Σωστό, 3-Σωστό 4-Λάθος (το εμπόριο μπαχαρικών το μονοπωλούσαν οι Βενετοί με τους Άραβες) 5- Σωστό

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: Τρίτη Ρώμη, καθολικός άνθρωπος”.

(μονάδες 8+7=15)

Τρίτη Ρώμη : Κληρονόμος των πολιτικών ιδεών του Βυζαντίου φιλοδόξησε, μετά την Άλωση, να γίνει η Ρωσία. Η Μόσχα θεωρήθηκε ως Τρίτη Ρώμη, ιδίως από τότε που ο Τσάρος Ιβάν Γ΄, ο θεμελιωτής της ενότητας των ρωσικών χωρών, νυμφεύθηκε την ανιψιά του τελευταίου βυζαντινού αυτοκράτορα, υιοθέτησε τον δικέφαλο αετό στα λάβαρα του και εισήγαγε στη Μόσχα το βυζαντινό τελετουργικό. *(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 89 του σχολικού βιβλίου)*

καθολικός άνθρωπος Καθολικός άνθρωπος (Αναγέννηση): Καθολικός άνθρωπος (Homo universalis): Ο άνθρωπος με τα πολλαπλά ενδιαφέροντα, ο πολύπλευρα ανεπτυγμένος άνθρωπος, που αποτέλεσε ιδανικό της Αναγέννησης. *(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 206 του σχολικού βιβλίου)*

([βλ. και σελίδα 119 του σχολικού βιβλίου]) Ο καθολικός άνθρωπος: Οι φορείς του ανθρωπισμού είναι βαθιά θρησκευόμενοι, επιζητούν όμως την αληθινή πίστη και τοποθετούν τον άνθρωπο στο κέντρο του κόσμου. Γι’ αυτό η προσωπικότητά του πρέπει να είναι πολύπλευρη και να χαρακτηρίζεται από την αγάπη για δημιουργική και δραστήρια ζωή, καθώς και από την πίστη στις δυνάμεις του ανθρώπου, σωματικές και πνευματικές. Ο άνθρωπος αισθάνεται πλέον ελεύθερος και έτοιμος να αναλάβει την ευθύνη για τη διαμόρφωση του κόσμου του. Οι ανθρωπιστές οραματίζονται να διαμορφώσουν ένα νέο τύπο ανθρώπου, τον καθολικό άνθρωπο (homo univorsalis), δημιουργό του πολιτισμού του και υπεύθυνο για τη μοίρα του.)

ΘΕΜΑ 2

2.α Να εξηγήσετε ποια προβλήματα προκάλεσαν στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία οι επιδρομές των Αβάρων και των Σλάβων στη Χερσόνησο του Αίμου.

(μονάδες 12)

Οι Σλάβοι στις αρχές του 6ου αιώνα ήταν εγκατεστημένοι στα βόρεια του Δούναβη και πραγματοποιούσαν επιδρομές στα εδάφη της αυτοκρατορίας. Καθώς δεν είχαν ενιαία πολιτική οργάνωση, εντάχθηκαν στη σφαίρα επιρροής των Αβάρων. Οι τελευταίοι, νομαδικό φύλοασιατικής καταγωγής, με στρατιωτική και πολιτική οργάνωση, οικοδόμησαν ένα τεράστιο κράτος, που εκτεινόταν από τη Βοημία (σημερινή Τσεχία) μέχρι τις εκβολές του Δούναβη. Οι Άβαροι, συμπαρασύροντας τους Σλάβους, πραγματοποιούσαν πολυάριθμες επιδρομές εναντίον των ευρωπαϊκών επαρχιών της αυτοκρατορίας. Στον ελλαδικό χώρο άρχισαν μάλιστα στις αρχές του 7ου αι. να δημιουργούνται μόνιμες εγκαταστάσεις Σλάβων, ενώ οι Άβαροι, μετά τις λεηλασίες, συνήθιζαν να επιστρέφουν στις βάσεις τους.-

Οι αβαροσλαβικές επιδρομές δημιούργησαν μία νέα κατάσταση στη Χερσόνησο του Αίμου. Ακμαίες πόλεις καταστράφηκαν, ενώ μεγάλο μέρος του πληθυσμού εξοντώθηκε, αιχμαλωτίστηκε ή τράπηκε σε φυγή. Η Θεσσαλονίκη πολιορκήθηκε

επανελημμένα από τους εισβολείς. Οι Σλάβοι εγκαταστάθηκαν μόνιμα σε εδάφη της σημερινής Ελλάδας, δημιουργώντας τις λεγόμενες σκλαβηνίες, νησίδες σλαβικού πληθυσμού, σκορπισμένες ανάμεσα στους ντόπιους. Από την άλλη πλευρά, ο ελληνικός πληθυσμός μειώθηκε κατά την περίοδο αυτή στο εσωτερικό της Χερσονήσου, αλλά διατηρήθηκε στις παράκτιες περιοχές και τις πόλεις. Από αυτές κυρίως τις περιοχές άρχισε στα τέλη του 8ου αι. η σταδιακή αποκατάσταση της βυζαντινής διοίκησης και η αφομοίωση των Σλάβων.

Στις αρχές του 7ου αι, όμως, όταν ο στρατός κάλεσε στο θρόνο τον Ηράκλειο, η κατάσταση ήταν ακόμη εξαιρετικά κρίσιμη. *(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 11 και 13 του σχολικού βιβλίου)*

2.β Ποιες ήταν οι επιχειρήσεις των Πορτογάλων θαλασσοπόρων για την ανακάλυψη του θαλάσσιου δρόμου προς τις Ινδίες;

(μονάδες 13)

Οι Πορτογάλοι και οι Ισπανοί ακολούθησαν εντελώς διαφορετικές κατευθύνσεις για να φτάσουν στην ανατολική Ασία. Οι Πορτογάλοι θαλασσοπόροι οργάνωσαν, με τη χρηματοδότηση του πρίγκηπα Ερρίκου του θαλασσοπόρου (1394-1460), εξερευνητικά ταξίδια για την ανακάλυψη του θαλάσσιου δρόμου προς τις Ινδίες, παραπλέοντας την Αφρική. Οι αλληπάλληλες επιτυχείς εξερευνητικές αποστολές συνεχίστηκαν από το Βαρθολομαίο Ντιάζ (1450-1500), ο οποίος έφτασε στο ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας το 1487. Λίγο αργότερα, το 1498, ο Βάσκο ντα Γκάμα (1469-1524) προχώρησε ακόμα περισσότερο, μέχρι το Κάλικουτ των Ινδιών. Έτσι, όταν το Σεπτέμβριο του 1499 επέστρεψε στη Λισαβόνα με τα αμπάρια του γεμάτα μπαχαρικά, ο νέος εμπορικός δρόμος προς τις Ινδίες ήταν μια πραγματικότητα.

Την ίδια εποχή (1500) ένας άλλος Πορτογάλος, ο Αλβαρέξ Καμπράλ (περ. 1460-1526), πλέοντας προς τις Ινδίες, παρασύρθηκε από τα κύματα μέχρι τη Βραζιλία, την οποία κατέλαβε στο όνομα του βασιλιά του.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 123-124 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική